IKG
ONDERNEMINGSVERENIGING
GORINCHEM

Gemeente Gorinchem
T.a.v. het College van B&W
Stadhuisplein 1
4205 AZ GORINCHEM

Gorinchem, 20 november 2024

Betreft: aanbieding voorstel Ondernemersfonds Gorinchem

Geachte leden van het College,

Met deze brief bieden wij u het rapport "Samenwerking en ondernemerschap" aan. Hierin doen we het voorstel om te komen tot een Ondernemersfonds in Gorinchem. Het rapport is het resultaat van het onderzoek dat onderzoeksbureau Blaauwberg heeft uitgevoerd onder regie van de IKG en met ondersteuning vanuit Stichting Security5. We hebben er veel energie in gestoken om te komen tot een bij Gorinchem passend voorstel dat goed is afgestemd met onze omgeving. We danken u, en in het bijzonder portefeuillehouder Attie Mager, voor de wijze waarop de gemeente dit onderzoek mede heeft ondersteund en gefaciliteerd.

We hebben in de afgelopen periode veel positieve reacties mogen ontvangen op ons voorstel. Dat is natuurlijk erg prettig, tegelijkertijd stemmen ze ons ook nederig. We hebben positieve verwachtingen gewekt en die willen we natuurlijk waarmaken. Als u en de gemeenteraad instemt met de komst van het fonds ligt er een schone taak op ons te wachten. We gaan die met veel energie oppakken.

We zullen in deze brief de inhoud van het voorstel niet herhalen. Het mag duidelijk zijn dat de inhoud van het rapport het resultaat is van een breed participatieproces, waar we als bestuur intensief aan hebben meegewerkt. We beantwoorden graag eventuele vragen en zullen, indien u daar prijs op stelt, ook een mondelinge toelichting verzorgen.

Voor nu vragen we uw aandacht nog voor het volgende:

- We zien een serie aan inhoudelijke opgaven waar de komst van een fonds een groot verschil gaat maken. In het rapport bieden we een selectie aan van thema's waar we tijd, energie en geld in willen investeren. In gesprek met ondernemers merken we dat ieder thema weer andere groepen mobiliseert. De ene ondernemer heeft vooral behoefte aan goede basisvoorzieningen (schoon, heel, veilig). De ander ziet juist kansen om op een groot thema zoals de energietransitie een stap te maken, met de vorming van energyhubs. Of in de wens om Gorinchem meer te profileren als 'werkstad' met veel innovatieve, technische bedrijvigheid. En de onderwijsinstellingen slaan weer aan op meer structurele uitwisseling met het bedrijfsleven. We denken dat die brede waaier aan verschillende ambities het voorstel sterk maakt. Iedereen kan er iets in vinden waar ze

betrokkenheid bij hebben. We voorzien dan ook dat we bij al die verschillende onderwerpen kunnen rekenen op een groep betrokken personen die mee de kar gaan trekken.

- Om de impact van het fonds zo groot mogelijk te maken voorzien we tevens in structurele professionele capaciteit, een vorm van fondsmanagement. Naar onze opinie kan je het aansturen van een budget van meerdere tonnen niet meer overlaten aan enkel vrijwilligers. Over deze kwestie hebben we intern veel gesprekken gevoerd. Ondernemers zijn van nature 'scherp op de penning'. De algemene overtuiging is echter dat we professionaliteit moeten inbouwen, gezien budget, gezien de diversiteit in het Gorinchemse bedrijfsleven en gezien de complexiteit van de opgaven waar we voor staan. We weten dat de meest dynamische en actieve fondsen in het land allemaal een vorm van professionele ondersteuning hebben. Het investeren in professionaliteit betaalt zich duidelijk uit: meer daadkracht, actievere communicatie, meer ondernemers kunnen betrekken, betere samenwerking met gemeente en andere partijen, meer cofinanciering en de kans om 'proefballonnen' uit te werken tot volwaardige businesscases. En het stelt onze actieve ondernemers in staat om zich te concentreren op de inhoud naast het runnen van hun eigen zaak.

- Alle bestaande 50 fondsen in Nederland werken met een autonome stichting, met onafhankelijke bestuursleden. De stichting zorgt voort goed financieel beheer en naleving van de afspraken met de gemeente. De inhoudelijke besluitvorming en het gesprek daarover vinden plaats binnen de collectieven. Daarbij is altijd de vraag of je gebiedenderwijs optrekt of gemeente breed. We hebben bij de inrichting van het fonds goed geluisterd naar de lokale reacties. En we hebben ons laten inspireren door bewezen praktijkvoorbeelden, onder andere door de fondsen in Hardinxveld-Giessendam en Sliedrecht. We hebben – afgezien van de binnenstad en sportsector – geen signalen ontvangen die pleiten voor een gebieds- of sectorgewijze opzet. Het opknippen van het fonds in al te veel "trekkingsrechten" zou de slagkracht en onderlinge samenwerking beperken. Bovendien zijn er een aantal grote onderwerpen die zich niet laten beperken tot één gebied of sector. Denk aan de energietransitie, de uitwisseling met het onderwijs en algehele promotie van Gorinchem als 'werkstad'. We proeven een brede wens om zoveel mogelijk in gezamenlijkheid op te trekken en cross-overs te stimuleren. In navolging van onze collega's in Hardinxveld-Giessendam, Sliedrecht en diverse andere fondsen kiezen we voor de vorming van een breed budget. Dat budget zal worden aangestuurd door een in te richten Platform waar de diverse typen ondernemerschap in terug zullen komen: mkb-bedrijven gevestigd op de terreinen, onderwijsinstellingen, zorgorganisaties, wijkwinkelcentra, solitaire bedrijvigheid en grote bedrijven.

- We voorzien twee bijzondere posities in het fonds:

  - De sportsector krijgt de beschikking over haar eigen inleg in het fonds. De sportorganisaties hebben eigen belangen die maar beperkt overlappen met die van de rest van het bedrijfsleven. Bovendien weten we dat veel sportorganisaties in een schrale financiële omgeving zitten. Met een eigen trekkingsrecht kan de sport precies die investeringen doen waar alle sportorganisaties baat bij hebben. Al vaker is binnen de sport gesproken over de wenselijkheid van een gezamenlijk Sportfonds, met de komst van een fonds met een eigen 'trekkingsrecht' kunnen we dat idee nu verzilveren. De sport krijgt wat ons betreft een open uitnodiging om deel te nemen in het voorziene Platform.

  - Ook de binnenstad verkrijgt een bijzondere positie in het fonds gezien de lopende BIZ-constructie tot en met 2027. We hebben de volgende afspraken gemaakt:
    - Het uitgangspunt is dat de gebiedsgerichte BIZ ongemoeid wordt gelaten, en dat deze naast het stads brede fonds blijft bestaan tot en met tenminste einde looptijd.
    - Aan het einde van die looptijd is de overweging aan de BIZ-stichting of zij volledig op willen gaan in het stads brede fonds of kiezen voor een nieuwe BIZ.
    - Ook de BIZ-stichting krijgt een open uitnodiging om deel te nemen in het voorziene Platform.

  We onderhouden als initiatiefnemers constructief contact met de BIZ. De BIZ heeft inzage gehad in het voorstel en we hen hebben uitgenodigd om eventuele vragen en opmerkingen met ons te delen.

- Zoals tot nu toe beschreven is het fonds vooral een instrument in handen van ondernemers. We zien echter ook een belangrijk publiek belang van het fonds, namelijk het ontstaan van een stabiele wederpartij. We zijn als ondernemers beter toegerust om samen met u op te trekken op belangrijke dossiers, we kunnen structureel een eigen verantwoordelijkheid oppakken waardoor er ook meer gelijkwaardigheid komt in de samenwerking. We zullen niet meer bij iedere wens de ogen hoeven te richten op de gemeente, maar gaan in eerste instantie uit van wat we zelf kunnen doen. En waar we u wel bij nodig hebben zijn we in staat om de belangen van ondernemers beter te duiden, van meer kennis en achtergrond te voorzien, praktijkvoorbeelden erbij te halen, het eigen aandeel hierin te benoemen en vervolgvoorstellen te formuleren. We hebben van collega's uit andere fondsen gehoord dat de komst van het fonds ook leidt tot een betere, en meer zakelijke gespreksrelatie met de gemeente. Er zijn altijd verschillen van inzicht, maar die worden met een fonds bij de hand veel meer vanuit een gelijkwaardige positie besproken. Het klassieke 'gemopper' op de gemeente wordt minder naarmate je als ondernemers zelf actief een verantwoordelijkheid neemt.

Daarbij is het ondernemersgeluid niet meer afhankelijk van vrijwillige inzet alleen. Er kunnen plannen voor de langere termijn gemaakt worden. Zo bezien is een ondernemersfonds en de versterking van de organisatiegraad een nieuw soort 'civil society', of een vorm van participatiedemocratie. Die ervaring heeft u eerder al kunnen opdoen in de binnenstad, waar de ondernemers via de BIZ mede-investeerder zijn geworden en een gewaardeerde partner in de samenwerking. We voorzien dit effect nu ook voor de buitenstad en alle andere typen van bedrijvigheid in de stad.

- De relatie tussen de gemeente en een ondernemersfonds wordt in de regel in een convenant vastgelegd. Er is een sterke voorkeur voor om dat convenant licht en regelarm te houden. Hoe meer de verantwoordelijkheid bij de ondernemers ligt, hoe groter de prikkel om goed werk af te leveren. En het is niet nodig om een noodrem af te spreken voor de eventualiteit van fraude of malversaties. Het fonds is juridisch een gesubsidieerde stichting. De gemeente heeft wettelijk de bevoegdheid om te allen tijde in te grijpen bij dergelijke eventualiteiten.

- Een afzonderlijke overweging is of de gemeente zelf ook mee gaat doen aan het fonds. De gemeente is immers ook een privaatrechtelijke partij die ook ozb betaalt over het eigen vastgoed, waaronder ook scholen, sportvelden, cultuurgebouwen, etc.
  Wat ons als initiatiefnemers betreft, doet de gemeente gewoon mee in het fonds en er wordt afgesproken dat het gemeentelijk aandeel in de ozb-opbrengst voor gemeente brede doeleinden wordt ingezet. Het wordt goed mogelijk geacht dat de gemeente de eigen participatie zal gebruiken voor een goede informatie-uitwisseling, zonder de ondernemersbesluiten over de besteding te beïnvloeden. We nodigen de gemeente daarbij van harte uit om ook als adviseur in het toekomstige fonds te gaan plaatsnemen. Zowel ondernemers als de gemeente zijn gebaat bij een goede informatie-uitwisseling. En actieve communicatie zal de stap naar gezamenlijk investeren ook vergemakkelijken.

We kijken er naar uit om in 2025 met het fonds aan de slag te gaan.

Met vriendelijke groet,
Namens het bestuur van IKG Ondernemingsvereniging,

Edward van der Meijden
Voorzitter

Bijlage: Eindrapportage Ondernemersfonds Gorinchem